

Serbările școlare – aptitudini și înclinații artistice

Prof. înv. primar – Ardelean Lucreția
Școala Gimnazială „Avram Iancu”
Halmășd – județul Sălaj

Din experiența celor peste douăzeci de ani de activitate, subliniez răspunderea morală a cadrului didactic privind formarea tinerelor generații, ceea ce ne obligă ca, pe lângă activitatea la clasă, să desfășurăm activități extracurriculare și extrașcolare. În cadrul acestora dascălii organizează excursii, vizite și drumeții, desfășoară activități de cerc, se implică și coordonează diferite proiecte educaționale etc. Un loc aparte îl ocupă serbările școlare.

În decursul carierei didactice am prezentat, anual 3-4 serbări școlare în care au evoluat elevii, fiecare după puterile lui. Cei care au voce bună, auz muzical dezvoltat și sensibilitate artistică mai pronunțată au cântat în cor și grup vocal. Cei cu înclinații spre mișcări ritmice au dansat în echipa de dansuri, iar cu ocazia zilei de 8 Martie, fiecare, după puterile lui, a recitat versuri pentru mama, bunica sau sora mai mare.

Aceste formații artistice au ajutat la formarea unei discipline conștiente și al unui comportament adecvat al elevilor, prin mișcărilor ordonate și uniforme care însoțesc cântecele, prin orientarea gândirii elevilor spre conținutul emoțional al imaginilor muzicale și al imaginilor create de versurile recitate. Activitățile culturale au trezit în sufletele copiilor și ale spectatorilor, puternice trăiri emoționale, le-a dezvoltat dragostea pentru armonie și frumos, spiritul colectiv care cere disciplină, ordine, punctualitate.

Este spre satisfacția mea faptul că elevii participă cu plăcere la aceste activități extracurriculare și consider că se datorează faptului că am ales cu grijă repertoriul. Cântecele și poeziile pe măsura vârstei lor, dansurile și scenetele, pe măsura puterilor lor de înțelegere și interpretare, au fost alese cu mult discernământ.

Cântecele au fost valoroase din punct de vedere afectiv, au corespuns intereselor și preocupărilor lor atât din punct de vedere al conținutului, cât și al formei. Am cântat diverse cântece din creația națională și univesală, populară și cultă, clasică și modernă.

Seleționarea elevilor în cor și grup vocal am făcut-o pornind de la intonarea câtorva cântece cunoscute, din cele îndrăgite de școlari, apoi ascultându-i, pe rând, câte doi-trei elevi, cerându-le să intoneze unul sau două din exemplele pe care le-am cântat cu întreaga clasă. Am schimbat tonul pentru a vedea dacă ei sesizează acest fapt și dacă se adaptează să cânte același cântec la o altă înălțime. În alte cazuri, am cântat fragmente melodice pe aceeași silabă sau sunet și le-am cerut să reproducă fragmentul muzical.

„A învăța elevii să cânte, înseamnă a-i învăța mai întâi să asculte, să audă conștient, să înțeleagă semnificația tuturor relațiilor melodice, ritmice, armonice și de altă natură care concurează la exprimarea unor idei ce se referă la oameni și ființe, la o situație oarecare, la un peisaj sau altul, aspect desprins din viața pe care copiii o trăiesc zi de zi”.

Din repertoriu n-au lipsit jocurile muzicale, cântecele despre copilărie, despre animale, cântecele populare, colindele, cântecele despre prietenie cu toți copiii lumii, cu copiii aparținând altor naționalități conlocuitoare.

În perioada micii școlarități, seleționarea elevilor pentru formațiile artistice ridică probleme, deoarece fiecare părinte dorește să-și vadă copilul recitând sau cântând cu toate că nu toți au talent pentru așa ceva. Ridică probleme de asemenea pentru că fiecare copil dorește să participe la serbări, să i se acorde roluri importante cu toate că învățătorul nu vrea să neglijeze niciun copil din clasa sa, chiar dacă efortul depus este mult mai mare incluzându-i pe toți în serbări. Dacă va obține rezultate bune, acestea îi vor aduce cele mai mari mulțumiri.

Eu am procedat la adaptarea tuturor copiilor în formația corală mai ales în primele clase (P - II) când cântăm piese omofone.

În grupul vocal în care intră un număr mai mic de copii, am selecționat elevii care dovedesc auz muzical și simț ritmic mai bine dezvoltat.

În cadrul serbărilor școlare, prezentate în primele clase ale ciclului primar i-am cuprins pe toți elevii. I-am așezat în formație în așa fel încât un elev cu auz muzical mai slab dezvoltat să stea lângă un elev care cântă foarte bine, iar prin semne discrete le-am indicat unora să cânte foarte tare ca să se poată auzi. Pentru eliminarea acestui defect am făcut exerciții de cântare în șoaptă, mai tare, și mai tare, încet, apoi în murmur.

Luând în considerare faptul că la serbare participă toți părinții, frații mai mari, mai mici, bunicii, din respect pentru ei, din considerație și dragoste pentru copiii ce mi-au fost încredințați nu pot să-i marginalizez pe niciunul. Cunoscând posibilitățile materiale ale unor familii, mă implic și-i ajut în procurarea costumului sau a recuzitei necesare.

Poate tocmai de aici vine sentimentul de încredere și apreciere pe care o simt părinții față de mine. M-au impresionat exclamând: "Ce mult s-au dezvoltat copilașii aceștia!"; o altă mămică afirmă: "Nu l-am văzut niciodată bătând cu piciorul, bătând un ritm, nici la cântece de muzică ușoară, nici la cântece de muzică populară, iar acum când îl văd cât de frumos dansează, nu-mi vine să cred că el poate așa ceva".

În cadrul serbărilor școlare, fiecare părinte își vede copilul și constată ceea ce el poate; mai mult, mai puțin, mai corect sau cu mici greșeli, comparativ cu unii care cântă perfect, care nu greșesc sau care sunt foarte degajați și participativi.

Bazându-se pe cele constatate, chiar părinții pot influența schimbarea în bine a lucrurilor. Vor mai repeta cu ei acasă, le vor spune ce au greșit și vor insista să se corecteze, vor procura costumele potrivite și cele cerute de către cadrul didactic. Părinții apreciază faptul că dascălul s-a străduit să-i învețe pe toți să cânte, să danseze, să recite, dar "al său" a reușit: puțin, mult sau tot din ceea ce a intenționat învățatoarea.

Adevărata selecționare se face atunci când pregătim un număr pentru serbarea școlară, pentru un concurs sau festival, sau pentru o serbare deosebită. O selecționare severă fac instructorii de formații și cercuri de elevi la nivel de școală sau de localitate. Aici, în cadrul cercurilor se vor desfășura activități cu cei mai buni și talentați școlari cu care se poate lucra mai ușor și se pot atinge performanțe.

În montajele-literare sau în serbările de Crăciun, de 8 Martie sau de sfârșit de an școlar nu-i putem exclude pe niciunul dintre copii. Aici intervine rolul învățătoarei și tactul său de a alege pentru fiecare elev după puterile și priceperile sale versurile și rolul potrivit.

Pentru școlarii cu defecte de vorbire am ales versuri în care să nu apară, sau să apară rar, sunetele pe care nu le pot rosti. Pentru elevii mai puțin dotați am ales versuri care nu pretind o intonație deosebită și am căutat să aibă mai puține intervenții în cadrul serbării.

"Cele mai sensibile" versuri atât din punct de vedere al exprimării, a intonației precum și din punct de vedere al conținutului afectiv, le-am repartizat celor mai buni recitatori.

La învățarea dansurilor populare am antrenat toată clasa.

Pentru competiții am ales fetițele și băieții care dansează mai bine, pe cei care se orientează mai bine în spațiu, privind alinierea, dansarea în cadrul scenei deschise, în centrul ei, nu într-o margine. De asemenea am fost atentă la alegerea "căpitanului" de echipă, cel care începe jocul, care intră primul în scenă și conduce "desenul" dansului. Uneori acesta atrage atenția întregii echipe printr-o strigătură sau un gest discret:

"Frunză verde busuioc, sau "Frunză verde de cucută,
Să intrăm cu toți în joc." Dați-i drumul să se ducă."

Acestea sunt lucruri de amănunt, dar care contează foarte mult în realizarea unui spectacol bun și reușit.

În tot timpul pregătirii și desfășurării serbărilor, am manifestat încredere în forțele copiilor, le-am apreciat reușitele, progresele și, cu blândețe și explicații suplimentare, i-am ajutat pe cei care învață mai greu.

Deoarece am antrenat toată masa de elevi în aceste activități, apreciez că este foarte greu să lucrezi și cu elevi mai puțin dotați. De aceea nimeni nu poate aprecia și cântări efortul și munca învățătorului în pregătirea serbărilor școlare, a concursurilor, ale tuturor activităților în vederea educării copiilor pentru muncă, pentru viață.

Bibliografie:

Revista Învățământului primar Nr. 3-4, 2010